1106/1905. A [illegible] ág. h[illegible]. ev. egyház [illegible]

D/III-257

…SZÁGI ÁG. HITV. EVANG.

…EGYETEMES EGYHÁZ

…BÁLYRENDELETE

AZ EGYHÁZI ALAPÍTVÁNYOKRÓL

S A RÁVONATKOZÓ

PÜSPÖKI UTASÍTÁS.

HIVATALOS KIADÁS.

BUDAPEST,
HORNYÁNSZKY V. CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVNYOMDÁJA
1905.

Lelt.
1987 FEB 2 1
Miskolci Evangélikus Egyházközség
1783

A MAGYARORSZÁGI ÁG. HITV. EVANG.
KERESZTYÉN EGYETEMES EGYHÁZ

SZABÁLYRENDELETE

AZ EGYHÁZI ALAPÍTVÁNYOKRÓL

S A RÁVONATKOZÓ

PÜSPÖKI UTASÍTÁS.

HIVATALOS KIADÁS.

BUDAPEST,
HORNYÁNSZKY V. CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVNYOMDÁJA
1905.

112. (Zs.) Felvétetett a jelen jegyzőkönyv 86-ik pontja szerint a részletes tárgyalás alapjául elfogadott szabályrendelet az alapítványok tárgyában.

Az egyetemes közgyűlés a szabályrendeletet pontonkint tárgyalva és megvitatva, annak szövegét a következőkben állapítja meg és pedig:

1. §.

Az egyházi alapítvány fogalma.

Az ág. hitv. evang. keresztyén egyház rendelkezése és kezelése alá tartozó alapítványnak tekintendő minden vagyonérték, melyet valaki bizonyos meghatározott céllal az ág. hitv. evang. egyház, vagy annak intézményei, továbbá az evangelikus tanuló ifjúság (ösztöndíj), az egyház tisztviselői és alkalmazottjai, azok özvegyei vagy árvái, az egyház vallásos, erkölcsi, közművelődési közjótékonysági céljaira és intézményeire, vagy más az egyház érdekét szolgáló célok javára ad és a melyet az ág. hitv. evang. egyház hatósága mint alapítványt elfogad.

2. §.

Rendelkezési és felügyeleti jog.

Az ág. hitv. evangelikus keresztyén egyházat az alapítványai feletti autonom rendelkezés és közvetlen felügyelet a törvénynél fogva illeti meg (1790—1. évi XXVI. t.-c. 10. pontja), mely jogát

nemcsak a százados gyakorlat, hanem Ő Felsége a koronás király 1893. évi márc. hó 18-án szentesítette zsinati törvény is biztosítja. (Egyházi alkotmány 227. és 228. §§.)

3. §.

Ő Felsége a királynak a magyar királyi felelős minisztérium útján gyakorolt legfőbb felügyeleti jogát a jelen szabályrendelet nem érinti.

4. §.

Azon intézkedéseket, a melyeket az egyházi hatóságok az állami legfőbb felügyeleti jog gyakorolhatása céljából megtenni kötelesek, a jelen szabályrendelet határozza meg.

5. §.

Az egyházi alapítvány (1. §.) létrejön, ha azt az illetékes egyházi alapítványi hatóság elfogadja. Arra, hogy ezen alapítvány jogi lételt nyerjen, kormányhatósági jóváhagyás nem szükséges.

6. §.

Az alapítványi érték az alapítvány, mint jogi személy tulajdonát képezi; ezen tulajdonjog ingatlanoknál és jelzálogilag biztosított követeléseknél a telekkönyvben, letétbe helyezett ingóságoknál a letéti könyvben kitüntetendő.

7. §.

Az alapítványt, mint jogi személyt, az alapítványi hatóság képviseli.

8. §.

Az alapítványi hatóság.

Az alapítványi hatóság az, a melyet az alapító az alapítólevélben megjelölt. Ha ilyen rendelkezés nincs, akkor oly alapítványoknál, melyek az egyházközség, az evangelikus népiskola, az egyházközség által fentartott vagy az egyház nevére alapított középiskolák, ezek tápintézetei, egyéb tan- és nevelőintézetei és alapszabályaiknál fogva az egyházközség hatósága alá tartozó közjótékonysági egyletek, az egyházközség tisztviselői, ezek özvegyei és árvái és az egyházközség alá tartozó iskolák tanulói javára szólanak, az egyházközségi közgyűlés, illetve képviselőtestület; oly alapítványoknál, a melyek az egyházmegye hatósága alá tartozó intézmények és személyek javára történnek, az egyházmegyei közgyűlés; oly alapítványoknál, a melyek az egyházkerületnek közvetlenül alárendelt intézmények és személyek javára tétetnek, az egyházkerületi közgyűlés; végre oly alapítványoknál, a melyek a közvetlenül az egyházegyetemnek alárendelt intézményeket és személyeket érdeklik, az egyetemes közgyűlés az alapítványi hatóság.

9. §.

Az alapítványi hatóság az alapítvány rendes kezelését egy az illető közgyűlés által választott bizottságra vagy a pénztárosra és gondnokra is bízhatja, a rendelkezés és ellenőrzés azonban mindig az alapítványi hatóság joga és kötelessége.

10. §.

Ha vita támad az iránt, hogy melyik alapítványi hatóság illetékes, azt az egyetemes közgyűlés dönti el.

11. §.

Az alapítvány elfogadása.

Arra, hogy egy az ágostai hitvallású evangelikus egyház, illetve ezen egyháznak az 1. pontban körülírt céljaira rendelt alapítvány jogi lételt nyerjen, megkivántatik, hogy az alapítvány az alapítványi hatóság részéről elfogadtassék. Az alapítványt elfogadó, vagy annak elfogadását megtagadó határozat ellen a közgyűlés bármely tagja, valamint az alapító is az egyetemes közgyűlésig felebbezéssel élhet.

12. §.

Azok az alapítványok, a melyek az egyház vagyoni megterheltetésével járnak, csakis a felsőbb egyházi hatóság jóváhagyásával fogadhatók el és csak ennek részéről történt jóváhagyás után nyernek jogi lételt.

13. §.

Nem fogadhatók el oly alapítványok, a melyek egyházi cél ürügye alatt nemzetiségi vagy államellenes és az egyház érdekével meg nem egyező célok támogatására irányulnak.

14. §.

A püspöknek kötelessége arra ügyelni, hogy ilyen célokat támogató alapítványok létre ne jöjjenek és ha ilyenek létezéséről bármikor tudomást szerez, köteles erről a legközelebbi kerületi közgyűlésnek jelentést tenni, a mely, ha az alapítványt elfogadhatónak illetve megengedhetőnek nem találja, azt megsemmisítési indítványnyal az egyetemes gyűléshez felterjeszti.

Az alapítvány létesülése vagy megsemmisítése iránt az egyetemes közgyűlés végérvényesen határoz.

15. §.

Az alapítvány visszautasítása vagy megsemmisítése esetében a már felvett vagyonérték az alapítónak visszaadandó és ha ez nem volna lehetséges, az illetékes bíróságnál letétbe helyezendő.

16. §.

Mihelyt az egyházi előljáróság akár hivatatos, akár magánúton annak tudomására jut, hogy valaki az evangelikus egyházat érdeklő alapítványt tett, azonnal köteles az alapítvány biztosítása és befizetése iránt a megfelelő intézkedéseket megtenni és ezt az egyházi közgyűlésnek vagy képviselőtestületnek, ha pedig az alapítvány valamely felsőbb hatóság kezelése alá tartozik, a felsőbb egyházi hatóságnak bejelenteni. Ha addig is, míg a közgyűlés jogérvényesen határoz, az alapítvány elfogadása vagy biztosítása iránt sürgősen intézkedni kell, ez iránt az egyházi elnökség a közgyűlés jóváhagyásának fentartása mellett azonnal intézkedik.

17. §.

Ugyanez a kötelessége a felsőbb alapítványi hatóságok elnökségének, illetve az egyetemes felügyelőnek is, ha akár közvetlenül, akár az alsóbbfokú hatóság jelentéséből értesülnek oly alapítványról, mely őket vagy felettes hatóságukat érdekli.

18. §.

Az alapítólevél.

Az alapítványi hatóság köteles, mihelyt valamely hatásköre alá tartozó alapítványról értesül, az alapítólevelet és ha az alapítvány végrendeletben tétetett, a végrendelet hiteles másolatát megszerezni. Ha az alapítvány szóval, vagy nem teljes bizonyító

erővel bíró okiratban (1868: 54. t.-c. 167. §.) tétetett, az alapító, ha pedig végrendeletben tétetett, a végrendeleti örökös, esetleg a végrendeleti végrehajtó szabályszerű alapítólevél kiállítására felhívandó és ha azok e felhívásnak eleget nem tennének, úgy az alapítólevél az alapító, illetve a végrendelet intézkedéseinek megfelelőleg, az alapítványi hatóság által készítendő el. Ha a törvény az alapítólevél jogérvényességéhez bizonyos alakszerűséget kivánna, az alapító, ha életben van, felhívandó, hogy ezen alakszerűségeket teljesítse.

19. §.

Az alapítólevélnek tartalmaznia kell:

a) az alapító nevét és esetleg az alapítvány címét;

b) a cél megjelölését, a melyre az alapítvány tétetett;

c) az alapítványt kezelő hatóság megjelölését;

d) a vagyonérték megjelölését, ingó- vagy ingatlan vagyon, az utóbbinál a telekkönyvi és helyrajzi számok kitüntetésével, készpénz, értékpapirok, arany-ezüstneműek stb. pontosan körülírva;

e) az elhelyezési mód megjelölését;

f) az alapítvány biztosítására vonatkozó rendelkezéseket;

g) az alapítvány kezelésére és jövedelmeinek felhasználására vonatkozó intézkedéseket;

h) az alapítónak ezen szakasz *e*), *f*) és *g*) pontjaira netalán tett fentartásait;

i) az alapítványt terhelő kikötéseket.

20. §.

Ha az alapító az alapítvány megtétele iránti akaratát bármily alakban kifejezte és a célt és vagyonértéket megjelölte, az alapítványi hatóság alapítólevél kiállítása nélkül is jogosítva van az alapítványt

elfogadni. Ez esetben, valamint akkor is, ha a halálesetre szóló intézkedésben ez iránt rendelkezés nincs, az alapítvány szervezetét (19. pont *c*), *e*), *f*), *g*), betűk) az alapítványi hatóság szabja meg és az alapító-okiratot maga állítja ki és ha alapítólevél van, de ez a 19. pontban megjelölt kellékeknek meg nem felel, a hiányokat pótolja.

21. §.

Az alapítványi hatóság, ha előbb nem tette, az alapítólevél kiállítása után azonnal írásban értesíteni köteles az alapítót és ha ez már életben nem lenne, ennek hagyatéki biróságát arról, hogy az alapítványt elfogadta. Az alapítvány elfogadása az alapítólevélre rávezetendő és a záradék az alapítványi hatóság elnöksége által aláírandó.

22. §.

Az alapítványok nyilvántartása.

Az alapítványi levél két eredeti példányban állítandó ki. Az egyik példány az alapítványi hatóságnál biztos helyen megőrzendő, a másik a felettes alapítványi hatóságnak megőrzés és az ellenőrzés gyakorolhatása végett megküldendő.

23. §.

Az alapítványi hatóságok az alapítvány jogérvényes elfogadása után az alapítólevélnek két, a hatóság által hitelesítendő másolatát a püspökhöz felterjeszteni kötelesek, a ki az egyik példányt az e célra készítendő alapítványi könyvben elhelyezi, a másik példányt Ő Felsége a király főfelügyeleti jogának gyakorolhatása végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszti.

A püspöknél elhelyezett alapítólevelek külön borítékban megőrzendők és bekötendők akkép, hogy minden alapítólevél után egy ív üres papir illesztendő be, a melyre az alapítvány netaláni változásai feljegyzendők.

24. §.

Az alapítvány hovafordítása.

Az alapítványoknak kezelése, biztosítása, gyümölcsöztetése és jövedelmüknek mely célokra fordítása tekintetében az alapító akarata szolgál zsinórmértékül. (Egyházi alkotmány 227. §.)

25. §.

Az alapítványi hatóság az alapítólevélben meghatározott feltételeket megváltoztathatja, ha ez az alapítvány vagyonának fentartása vagy az alapítvány céljának megvalósítása érdekében szükséges.

26. §.

Az alapítványi hatóság az alapítvány célját megváltoztathatja, ha az a közjóval ellenkezik, ha megvalósítása lehetetlenné vált, vagy ha nyilvánvaló, hogy az a megváltozott viszonyok között az alapító szándékának többé meg nem felel.

A cél átváltoztatásában az alapító szándékát lehetőleg figyelembe kell venni. (Egyházi alkotmány 227. §.)

27. §.

Az alapítólevélben foglalt feltételek vagy az alapítvány céljának megváltoztatásához szükséges, hogy a megváltoztatást az alapítványi hatóság indítványára a felsőbb alapítványi hatóság jóváhagyja. (Egyházi alkotmány 227. §.)

28. §.

Az előző szakaszok szerint elrendelt változtatás hatálya megszűnik, a mint az eredeti rendelkezés megvalósítása ismét lehetővé válik. (Egyházi alkotmány 227. §.)

29. §.

Az eredeti rendelkezés visszaállítását az a hatóság rendeli el, a mely a megváltoztatást jóváhagyta.

30. §.

Ha az alapítvány céljának megváltoztatása meg nem valósítható és ebből vagy más okból az alapítvány megszűnik, akkor az alapítvány vagyona, hacsak az alapító ez iránt az alapítólevélben másként nem rendelkezett, az ágost. hitv. evang. egyházegyetemre száll. Az alapítványban történt minden változásról a püspök a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumot azonnal értesíteni köteles.

31. §.

Az alapítvány elhelyezése.

Az alapítvány elhelyezésére nézve általában az egyházi alkotmány 231. §-ának rendelkezései irányadók.

32. §.

Az alapítványi tőkék az alapítványt kezelő egyháznak kölcsön nem adhatók.

33. §.

Az alapítvány készpénz vagyona csak ideiglenesen helyezhető el valamely közhitelű takarékpénztárban. (Egyházi atkotmány 231. §.)

34. §.

Az alapítvány kezelése.

Az alapítvány nem képezvén az egyház vagy iskola tulajdonát, az egyházi vagyontól elkülönítve kezelendő. Az alapítványi hatóság szigorúan felelős azért, hogy az alapítványnak akár tőkevagyona, akár jövedelmei más célra, mint az alapítvány céljaira ne fordíttassanak.

35. §.

Az alapítvány vagyonát egyházközségekben és egyházmegyékben a gondnok, illetve pénztáros, a kerületek és az egyházegyetem hatósága alá tartozókat rendszerint a kerületi, illetőleg egyetemes pénztár kezeli.

36. §.

A hol az iskolák fentartására rendelt vagyon az egyházétól elkülönítve külön gondnok által kezeltetik, ott az iskolai célokra tett alapítványok az iskola gondnoka által kezelendők.

37. §.

Az egyházi alkotmánynak az egyházi vagyon kezelésére, ellenőrzésére és felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezései (Egyházi alkotmány 225., 226., 228., 229., 230., 231., 233., 239., 240., 241., 242., 243., 269., 270., 271., 272., 273., 274., 275., 276., 277., 278., 279., 280., 282., 284., 286., 287., 291., 293., 296., 301. §§.) az alapítványok kezelésénél megfelelően alkalmazandók.

38. §.

Az esperes tartozik évi jelentésében az egyházmegye területén kezelt összes egyházközségi és egy-

34. §.

Az alapítvány kezelése.

Az alapítvány nem képezvén az egyház vagy iskola tulajdonát, az egyházi vagyontól elkülönítve kezelendő. Az alapítványi hatóság szigorúan felelős azért, hogy az alapítványnak akár tőkevagyona, akár jövedelmei más célra, mint az alapítvány céljaira ne fordíttassanak.

35. §.

Az alapítvány vagyonát egyházközségekben és egyházmegyékben a gondnok, illetve pénztáros, a kerületek és az egyházegyetem hatósága alá tartozókat rendszerint a kerületi, illetőleg egyetemes pénztár kezeli.

36. §.

A hol az iskolák fentartására rendelt vagyon az egyházétól elkülönítve külön gondnok által kezeltetik, ott az iskolai célokra tett alapítványok az iskola gondnoka által kezelendők.

37. §.

Az egyházi alkotmánynak az egyházi vagyon kezelésére, ellenőrzésére és felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezései (Egyházi alkotmány 225., 226., 228., 229., 230., 231., 233., 239., 240., 241., 242., 243., 269., 270., 271., 272., 273., 274., 275., 276., 277., 278., 279., 280., 282., 284., 286., 287., 291., 293., 296., 301. §§.) az alapítványok kezelésénél megfelelően alkalmazandók.

38. §.

Az esperes tartozik évi jelentésében az egyházmegye területén kezelt összes egyházközségi és egy-

házmegyei alapítványok elhelyezéséről és jövedelmeinek hová történt fordításáról az általa az egyházközségektől bekivánt adatok alapján jelentést tenni. Ezen jelentés az esperességi jegyzőkönyvbe foglalandó.

39. §.

Ő Felsége a király főfelügyeleti jogának gyakorolhatása végett a püspöknek az egyházközségi, egyházmegyei és egyházkerületi alapítványokra és azoknak hovafordítására vonatkozó jelentése évenként a kerületi jegyzőkönyvbe foglalandó.

Az egyetemes egyház alapítványai átlagáról és jövedelmei hovafordításáról az államkormány az egyetemes közgyűlés jegyzőkönyvéből értesül.

40. §.

Átmeneti intézkedések.

A püspökök kötelesek ezen szabályrendelet hatálybalépte után az egyházkerületükben létező összes egyházközségi, egyházmegyei és egyházkerületi alapítványok összeírását elrendelni és arról gondoskodni, hogy ezen összeírás mielőbb megtörténjék. A foganatosított összeírás alapján a létező alapítványok a püspök által ezen szabályrendelet 23. pontja értelmében vezetett alapítványi könyvbe bevezetendők.

41. §.

A püspökök kötelesek arról gondoskodni, hogy a jelen szabályrendeletben az alapítványok elfogadására, az alapítólevelek kiállítására, nyilvántartására, hovafordítására, elhelyezésére, kezelésére és ellenőrzésére előírt rendelkezések a létező alapítványokra nézve is jelen szabályrendelet hatályba lépésétől számított három éven belül végrehajtassanak.

42. §.

Az egyetemes közgyűlés a már létező alapítványok rendbeszedésénél a jelen szabályrendelet 32. pontja alól az alapítványi hatóság kérelmére az alapítvány teljes biztosításának feltétele mellett teljes vagy időleges felmentést adhat.

43. §.

A jelen szabályrendelet 1905. évi október 1-én lép hatályba. A püspökök utasíttatnak, hogy a szabályrendelet életbeléptetéséről idejekorán gondoskodjanak.

* * *

A szabályrendelet a fenti szövegben véglegesen megállapíttatván, az egyetemes közgyűlés Sztehló Kornél egyetemes ügyésznek a szabályrendeleti javaslat elkészítéseért köszönetét és elismerését fejezi ki. Egyúttal elrendeli az egyetemes közgyűlés, hogy a zsinati törvények hatályba lépte óta eddig alkotott összes egyetemes szabályrendeletek, valamint az egyetemes közgyűlésnek a zsinati törvények életbe lépte előtt hozott és a zsinati törvények ellenkező határozmányai által hatályon kívül nem helyezett azon határozatai, a melyek akár az egyetemes egyházat kötelező elvi jelentőséggel nem bírnak, akár az egyetemes egyházat kötelező utasításokat foglalnak magukban, összegyűjtetvén, a zsinati törvények alakjában 1200 példányban kinyomattassanak és önköltségi áron egyházaink és egyesek rendelkezésére bocsáttassanak. Az e részben szükséges intézkedések megtételével dr. Zsigmondy Jenő egyetemes főjegyző bizatik meg.

UTASITÁS

az alapítványokról szóló szabályzat végrehajtása tárgyában.

A múlt évi egyetemes gyűlés jegyzőkönyve 112. pontjában szabályrendeletet alkotott az alapítványokról. Ezen szabályrendelet f. é. október hó elsején lép hatályba. A püspökök utasítva lettek, hogy a szabályrendelet életbeléptetéséről idejekorán gondoskodjanak. Ezt teszszük jelen közös körözvényünkkel.

1. Az 1. §-ban meg van adva az egyházi alapítvány fogalma. Jól kell megkülönböztetni az alapítványt más vagyonoktól, a melyek, habár mint külön alapok kezeltetnek, mégsem képeznek alapítványt. Az alapítvány fogalmi kelléke az, hogy keletkezésénél az alapító által meg legyen határozva a cél, a melyre a vagyon fordítandó. Ha ily különös cél megjelölve nincs, akkor ez nem alapítvány. Például valaki az egyháznak 10,000 koronát hagyományoz külön cél megjelölése nélkül, ez nem alapítvány, de ha a 10,000 koronát azzal hagyományozza, hogy annak kamatait az iskola fentartására, a papi özvegy eltartására kell fordítani, ez már alapítvány. Keletkezhetnek alapítványok gyűjtés útján is, pl. a papi özvegy ellátására az alap a hívek között össze lett gyűjtve. Miután ez a gyűjtés bizonyos célra történt, az így nyert vagyon alapítvány, azt tehát az egyház másra, mint a kijelölt célra nem fordíthatja. Ha valamely vagyonösszeg az egyháznak határozott cél megjelölése nélkül jutott birtokába, ez nem alapítvány, hanem az egyház vagyona, a

melyről az egyház a törvény korlátai között szabadon rendelkezik. Az egyházi hatóságok tehát csak oly vagyonokat jelentsenek be alapítványoknak és csakis olyanokra nézve járjanak el az alapítványi szabályrendelet értelmében, a melyek bizonyos határozott cél megjelölése mellett jutottak az egyházi hatóságok birtokába vagy kezelése alá.

Ügyelni kell arra is, hogy az alapítványi hatóságok csak olyan alapítványokat fogadjanak el, a melyek vallásos, erkölcsi, közmívelődési, közjótékonysági, vagy más egyházi erdekű célt szolgálnak, kizárólag világi, vagy épen politikai célokat szolgáló alapítványokat ne fogadjanak el. Kétség esetében kérjék ki a felsőbb egyházi hatóság véleményét.

2. Az 5. §-ra vonatkozólag felhívatnak az egyházi hatóságok, hogy azon eseteket, a midőn a bíróságok vagy más állami hatóságok az alapítvány kormányhatósági jóváhagyását követelik, nyomban a püspöknek jelentsék fel s ennek intézkedését várták be.

3. Felhívjuk az egyházközségek s egyházmegyék figyelmét a szabályrendelet 8. §-ára. Ez szól az alapítványi hatóságokról. Az egyházközség és intézményei javára tett alapítványokról az alapítványi hatóság az egyházközségi közgyűlés. Oly alapítványoknál pedig, a melyek az egyházmegye s hatósága alá tartozó intézmények javára történnek, az egyházmegyei közgyűlés.

Ennélfogva az alapítványok feletti rendelkezés és ellenőrzés a szabályrendelet 9. §-a szerint az illető egyházi hatóságok közgyűléseit illeti; a kezelés pedig ugyancsak a 9. §. értelmében, a közgyűlés által választott bizottságra vagy közegre bízható. Felhívjuk tehát az egyházmegyéket, hogy már f. é. nyári közgyűléseiken ez irányban intézkedjenek, illetve az egyházközségek kötelességévé teszszük,

hogy f. é. szeptember 30-ig a szabályrendelet 9. §-ában előírt kezelési módozat életbeléptetésére közegről gondoskodjanak.

4. Új intézkedésnek veendő a szabályrendelet 11—17. §-aiban jelzett eljárás az alapítvány elfogadásáról. Kötelessége tehát f. é. október 1-től kezdve minden egyházközségi, illetve egyházmegyei közgyűlésnek, ha új alapítvány létesül, annak elfogadása vagy el nem fogadása iránt határozatot hozni.

5. Figyelembe veendő, hogy a 12. §. szerint nevezett közgyűlések kötelesek oly alapítványoknál, a melyek az egyházi vagyon megterheltetésével járnak, felsőbb egyházi hatóság jóváhagyását kieszközölni.

6. Szigorúan őrködni kell a 13. §. szerint a felett, hogy az egyház érdekével meg nem egyező célok támogatására irányuló alapítványok el ne fogadtassanak s erről a 14. §-ból kifolyólag a püspöknek jelentés tétessék.

7. A 16. §. értelmében felhivatnak az egyházi előljáróságok, hogy az evang. egyházat érdeklő új alapítványoknál azok biztosítása iránt nyomban kellő lépéseket tegyenek.

8. Fontosak a szabályrendelet 18—21. §-aiban foglalt s az alapítólevélre vonatkozó határozatok, főkép, a mi az alapítólevélnek esetleges kiállítását (18. §.) s az alapítólevélnek elfogadása esetén az elfogadásnak rávezetését illeti (21. §.), a mire az alapítványi hatóságok elnökségei figyelmeztetnek.

Kételyek eloszlatása végett megjegyezzük, hogy abban az esetben, ha az alapító által elkészített alapítólevél a szabályzatban előírt kellékeknek megfelel, ahhoz nem szükséges külön alapítólevelet szerkeszteni, hanem az alapító által átadott levél szolgál a további eljárás alapjául. Erre lesz reávezetve az elfogadási záradék, erről készítendő egy másod-

példány is (22. §.) és a 23. §. szerint szükséges hiteles másolat, a melyek a felettes alapítványi hatóságnak megküldendők. Az alapítványt elfogadó hatóság csak akkor gondoskodik az alapítólevél kiállításáról, ha ilyen nincs, illetve kiegészíti a hiányokat a 19. §-nak megfelelőleg, ha ilyen hiányok észleltetnek.

A 23. §-nál megjegyeztetik, hogy abban az esetben, ha az alapítólevél 2 eredeti példányban állíttatott ki (22. §.), akkor nem szükséges a püspökhöz két hiteles másolatot felküldeni, hanem csak az eredeti példányok közül egyiket, a mely a püspöknél marad, és egy hiteles másolatot, a mely a vallásügyi miniszterhez fog a püspök által felterjesztetni.

A 23. §. szerint megkivánt hitelesítést maga az alapítványi hatóság teljesíti, természetesen hivatalból bélyegmentesen.

Teljesen bizonyító okirat az, melyet az alapító maga írt és aláírt, vagy pedig ha az okirat szövegét nem a kiállító írta, ha a kiállító sajátkezű aláírása két tanú aláírásával előttemezve van. Ezidőszerint a törvény még nem kivánja azt, hogy az alapítólevél közjegyzői okiratba foglaltassék, vagy, hogy az aláírás közjegyző által hitelesíttessék. Nagyobb összegekről szóló alapítványoknál azonban célszerű lesz, ha az könnyen megtörténhetik, az aláírásnak közjegyzőtől való hitelesítését kérni, nehogy az alapító és a tanuk elhalta után valaki az aláírás valódiságát kétségbe vonhassa. Miután az alapítólevél kiállítása bizonyos jogi tudást feltételez, célszerű lesz ezzel az egyházi ügyészeket megbízni.

Ha az alapítvány ingatlan vagyont vagy jelzálogilag biztosított követelést képez, a telekkönyvi hatóságtól az erre vonatkozó hiteles telekkönyvi kivonat is beszerzendő és az alapítványi iratokhoz csatolandó.

Az alapítványi hatóság ügyeljen arra is, hogy az alapítólevél kelettel legyen ellátva. Ha az alapítvány végrendeletben tétetett, akkor feljegyzendő, hogy a végrendelkező hol és mikor halt el és végrendelete hol és mikor lett kihirdetve és mely hatóságnál őriztetik a végrendelet.

9. Az alapítványok nyilvántartását illetőleg szem előtt kell tartani a szabályrendelet 22—23. §§-ait. Felette fontos a 23. §., a mely az alapítólevélnek két hitelesített s a püspöki hivatalhoz felterjesztendő másolatáról szól. Kijelentjük, hogy az alapítványi levélnek kiállítása, illetve az alapítványnak elfogadása után az alapítólevélnek másolatai mindíg 3 hónapon belől a püspöki hivatalhoz terjesztendők fel.

Tekintve, hogy a 23. §. második bekezdése szerint a püspökök az alapítóleveleket külön borítékban őrizni fogják, felhívjuk az alapítványi hatóságokat, hogy az alapítólevelek hiteles másolatai oly nagyságú papiroson állíttassanak ki, a mily nagyságú papirost az irodákban a hivatalos levelezésnél használunk.

10. Az alapítvány hovafordításáról szóló 24—30. §§-nál megjegyezzük, hogy alapítványi hatóságok az egyházi alkotmány 227. §-át pontosan szem előtt tartsák.

11. Az alapítvány célját tekintve megváltoztatás esetében a felsőbb hatóság jóváhagyása nélkül ne járjanak el (27. §.)

12. Az alapítvány elhelyezéséről szóló 31—33. §§-kat illetőleg az egyházi alkotmány 231. §. szerint kell eljárni.

13. Az egyházközségeket figyelmeztetjük a szabályrendelet 32. §-ára, mely szerint az alapítványi tőkék az alapítványt kezelő egyháznak kölcsön nem adhatók, a minek f. é. október 1. után történni nem szabad.

14. Az alapítvány kezelésére vonatkozólag a szabályrendelet 34—39. §§. intézkedik. Figyelmeztetjük az egyházakat a szabályrendelet 34. §-a alapján, hogy az alapítványokat az egyházi vagyontól elkülönítve kell kezelni; tehát az alapítványokról külön számadás is vezetendő. Egyébként pedig a 37. §. szerint a kezelés, ellenőrzés és felülvizsgálatra vonatkozólag az egyházi alkotmány idevágó rendelkezései mérvadók.

15. Tekintve a szabályrendelet 38. §-át az esperesi hivatalok kötelesek 1906. évtől kezdve az alapítványokról az esperességi gyűlésnek külön jelentést tenni.

16. Az átmeneti intézkedésekre vonatkozólag (szabályrendelet 40—43. §§.), tekintve, hogy ily intézkedés a 40. §. szövege szerint „ezen szabályrendelet hatályba lépte után" teendő, a püspökök f. é. okt. 1-vel a már létező alapítványokról a szükséges utasításokkal fogják ugyan ellátni az egyházmegyéket és az egyes egyházközségeket, a mennyiben azonban az egyházmegyei gyűlések okt. elseje után nem szoktak tartatni, hanem nyáron a kerületi gyűlés előtt tartatnak: helyénvalónak látjuk, hogy a már létező alapítványokra vonatkozólag is a f. é. okt. elsejei hatálylyal már most intézkedésünket megtegyük és pedig felhívjuk az egyházmegyéket és az egyházközségeket, hogy a létező alapítványokat kötelesek összeírni és f. é. okt. 1-től kezdve 3 hónap alatt ezen összeírásról szóló jegyzőkönyvnek egy példányát a püspöki hivatalhoz felterjeszteni. (40. §.)

A mi pedig a létező alapítványokra vonatkozó s a püspöki hivatalokhoz felterjesztendő alapítóleveleknek másolatait illeti, azok két példányban egy év alatt, tehát 1906. évi okt. elsejéig felterjesztendők. (40., 41., 23. §§.)

17. A szabályrendelet 32. §-a szerint az alapítványi tőkék az alapítványt kezelő egyháznak kölcsönadhatók nem lévén, ott a hol az már a létező alapítványoknál történt volna, az illetékes alapítványi hatóság a szabályrendelet 42. §-a értelmében a felmentés elnyerése végett az 1906. évi egyetemes gyűléshez a püspöki hivatalok útján fordulhat. Egyébként az egyház 1906. okt. elsejéig köteles a püspöki hivatalhoz jelentést tenni arról, hogy a kölcsönt bizonyos meghatározott időben visszafizetni fogja.

18. Az egyházi alkotmánynak az alapítványokra vonatkozó és az 1904. évi egyetemes gyűlési szabályrendelet 37. §-ában idézett törvényes rendelkezések, főkép az alapítvány elhelyezését tekintve, az egyházi alkotmány 231. §-a, illetve a szabályrendelet 31—33. §§-ai alapján történendő alkalmazását illetőleg: az egyházak és az egyházmegyék kötelesek a már létező alapítványok elhelyezéséről a püspöki hivatalnak 1906. évi október elsejéig jelentést tenni.

19. A püspökök a szabályrendelet 41. §-a alapján szem előtt fogják tartani, hogy az alapítványok körüli eljárásra a szabályrendelet által engedélyezett 3 évi határidő adott esetekben az alapítványt kezelőknek engedélyeztetni fog. Azonban mert a 41. §-ban elősorolt különféle teendők sokasága a létező alapítványoknál a munka beosztását követeli, kell, hogy a mi csak lehetséges, már 1906. okt. 1-ig történjék, a netán javításra s pótlások s tárgyalások elintézésére az 1907. év felhasználtassék, az utolsó, tehát a harmadik évnek 1908. okt. 1-ig terjedő ideje pedig a különféle nyilvántartási naplók elkészítésére és a felettes hatóságokhoz püspökök által teendő felterjesztésekre fordítandó. Mindezért az előmunkálatokat már az első évben sürgetjük.

Egyébként a hol és miben szükség lesz, a püspökök f. é. okt. 1-je után az egyházközségeket részletes útbaigazításokkal fogják ellátni.

Végül felkérjük az egyházközségek és egyházmegyék tisztelt elnökségeit, hogy ezen fontos munka végrehajtásánál, illetve a szóban lévő szabályrendeletek életbeléptetésénél teljes buzgalommal eljárni kötelességüknek vegyék.

Üdvözlettel

Budapesten, az 1905. május hó 4-én tartott püspöki értekezletből

D. Baltik Frigyes,
dunáninneni püspök.

Zelenka Pál,
tiszakerületi püspök.

Sárkány Sámuel,
bányakerületi püspök.

Gyurátz Ferenc,
dunántúli püspök.